

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____

На № _____

від _____

Комітет Верховної Ради України
з питань інтеграції України до
Європейського Союзу

Комітет Верховної Ради України
з питань аграрної та земельної
політики

*Щодо розгляду законопроектів
реєстр. № 13312 від 26.05.2025 та
реєстр. № 13312-1 від 10.06.2025*

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), опрацювавши проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції» (реєстраційний № 13312 від 26.05.2025) (далі – законопроект № 13312) та проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції» (реєстраційний № 13312-1 від 10.06.2025) (далі – законопроект № 13312-1), надіслані листом Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу від 24.09.2025 № 04-20/12-2025/220639 (вх. Комітету № 1-01/507 від 24.09.2025), із проханням про розгляд та надіслання відповідних експертних висновків, повідомляє про таке.

Щодо застосування законодавства у сфері державної допомоги

Статтею 266 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, встановлено, що положення цієї Частини («Державна допомога») мають застосовуватися до товарів і тих послуг, які зазначені в Додатку XVI до Глави 6 («Заснування, послуги та електронна торгівля») Розділу IV цієї Угоди, відповідно до взаємопогодженого рішення щодо доступу до ринку, за винятком товарів, які підпадають під дію Додатка 1 до Угоди СОТ про сільське господарство та інших субсидій, які підпадають під дію Угоди про сільське господарство.

Відповідно частиною другою статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», який було прийнято на виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію, встановлено, що дія цього Закону не поширюється, зокрема, на підтримку у сфері сільськогосподарського виробництва та рибальства.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:
3FAA9288358EC003040000002B6B3700D3FAE700
Підписувач: Кириленко Павло Олександрович
Дійсний з: 04.09.2025 12:44:23 по 04.09.2027 12:44:23

Антимонопольний комітет України

№ 500-08/01-378-НПА від 07.10.2025

Щодо застосування законодавства у сфері захисту економічної конкуренції

Законопроектом № 13312 пропонується внести зміни до чинного законодавства, зокрема:

1. Підпунктом 2 пункту 2 розділу I пропонується доповнити Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» статтею 38, частина четверта якої має такий зміст:

«4. Еквайрингові установи не можуть встановлювати комісію вище ніж 0,2% від суми кожної транзакції з реалізації споживачам харчових продуктів».

2. Пунктом 5 розділу I передбачається статтю 37 Закону України «Про платіжні послуги» доповнити новою частиною восьмою такого змісту:

«8. При проведенні еквайрингових операцій за оплатою товарів, які класифікуються як харчові продукти, еквайри не можуть встановлювати комісію вище ніж 0,2% від суми кожної транзакції. Торговці зобов'язані відображати інформацію про чинне обмеження еквайрингової комісії у приміщенні торговельного об'єкта та/або на своєму вебсайті. Контроль за дотриманням вимог щодо встановленого обмеження покладається на Національний банк України».

Водночас обґрунтування необхідності прийняття законопроекту № 13312 згідно з розділом 1 пояснювальної записки до нього зумовлено, зокрема, наявністю еквайрингових комісій, які становлять надмірне фінансове навантаження на дрібних постачальників продукції харчування.

З огляду на норми абзацу другого частини сьомої статті 37 Закону України «Про платіжні послуги» та абзацу першого пункту 56 розділу III Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29.07.2022 № 164, плата за еквайринг – комісійна винагорода та/або інша плата за еквайринг, яку торговець сплачує еквайру відповідно до укладеного між ними договору.

В Україні послуги еквайрингу переважно надають банки (на 01.08.2025 більше 20 банків-еквайрів)¹.

Відповідно до частини чотирнадцятої статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» банки самостійно встановлюють процентні ставки та комісійну винагороду за надані послуги, якщо інше не передбачено законом.

Тобто плата за еквайринг (яку надають банки) не підпадає під державне регулювання та встановлюється на договірних засадах між торговцями та еквайрами.

Відповідно до інформації, наявної в Комітеті:

1) є декілька видів послуг еквайрингу:

- торгового еквайрингу, що надаються торговцям, які приймають оплату електронними платіжними засобами (в основному платіжними картками) / платіжними застосунками за товари / роботи / послуги у безпосередньому місці їх реалізації (розташовані в об'єктах рухомого/нерухомого майна) за наявності фізичної присутності клієнта та його електронного платіжного засобу;
- інтернет-еквайрингу, що надаються торговцям, які приймають оплату електронними платіжними засобами / платіжними застосунками за товари / роботи / послуги через вебсайт / мобільний застосунок у мережі Інтернет;

¹Статистичні дані НБУ <https://bank.gov.ua/ua/payments> (Статистика по картках. Дані в розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування).

- 2) до складу плати за еквайринг належить комісія від обсягу проведених платіжних операцій, яка включає витрати на:
- комісійну винагороду інтерчейндж (становить більше 50% плати за еквайринг);
 - комісійні винагороди міжнародних платіжних систем (за обробку загального обсягу платіжних операцій, за підтримку маркетингового фонду, інші);
 - інші витрати, пов'язані з безпосереднім наданням послуг торгового еквайрингу.

За своєю суттю і визначенням у правилах міжнародних платіжних систем комісійна винагорода інтерчейндж – це комісія, дохід від якої передається еквайром емітенту електронного платіжного засобу й потім йде на розвиток культури просування емісії: емісія нових електронних платіжних засобів, реклама щодо оплати картками, заохочувальні маркетингові заходи, пільгове кредитування, кеш-беки тощо.

Згідно зі змінами до Меморандуму про сприяння конкурентному платіжному ринку в Україні між компанією «Mastercard Europe S.A.» (м. Ватерлоо, Бельгія), компанією «Visa International Service Association» (м. Фостер-Сіті, Каліфорнія, США) і Національним банком України, дозвіл на які надано рішенням Комітету від 05.10.2023 № 267-р «Про надання дозволу на внесення змін до узгоджених дій»², на період дії воєнного стану розмір комісійної винагороди інтерчейндж становить $\leq 0,70\%$.

Відповідно до даних Національного банку України³ у II кварталі 2025 року:

- середньозважена плата за інтернет-еквайринг – 1,253%, комісійна винагорода інтерчейндж – 0,594%;
- середньозважена плата за торговий еквайринг – 1,246%, комісійна винагорода інтерчейндж – 0,705%.

Щодо державного регулювання цін зазначаємо, що воно може бути виправданим по відношенню до ринків із монопольною структурою. Водночас на ринках, де діє значна кількість суб'єктів господарювання (наприклад, станом на 01.08.2025 більше 20 банків пропонують свої послуги на ринку еквайрингу), встановлення обмеження максимального розміру плати за еквайринг може призвести до зниження інтенсивності цінової конкуренції, погіршення якості послуг, зменшення стимулів до впровадження інновацій, а також до запровадження плати за сервіси, які раніше надавалися безкоштовно (наприклад, випуск платіжних карток та сервіси до них).

Тобто запропоновані законопроектом № 13312 обмеження максимального розміру плати за еквайринг не вище 0,2% можуть призвести до:

- неможливості покриття витрат на надання послуг еквайрингу;
- обмеження конкуренції на ринках послуг еквайрингу.

Також додатково зауважуємо, що в Європейському Союзі на законодавчому рівні обмежено лише розмір комісійної винагороди інтерчейндж (одна зі складових плати за еквайринг) не вище 0,2% для дебетових карток та не вище 0,3% для кредитових карток (статті 3, 4 Регламенту 2015/751 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2015 року про міжбанківські комісійні збори за платіжні операції⁴).

Крім того, законопроектом № 13312 пропонується внесення змін до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (далі – Закон), а саме: внесення змін до

²<https://amcu.gov.ua/npas/pro-nadannya-dozvolu-na-vnesennya-zmin-do-uzgodzhenih-dij-2>

³<https://bank.gov.ua/ua/news/all/komisiya-intercheyndj-ta-plata-za-ekvayring-u-2-kv-2025-roku>

⁴<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/es-2015751.pdf>

преамбули статті 1 Закону, а також доповнення Закону главою 4¹ «Недобросовісна торговельна практика», включивши до неї статті 19¹⁻³.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» недобросовісною конкуренцією є будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Отже, обов'язковою умовою визнання певних дій суб'єктів господарювання недобросовісною конкуренцією є вчинення цих дій саме «у конкуренції».

Водночас законопроект № 13312 містить положення, які стосуються недобросовісної торговельної практики в ланцюгу поставок харчових продуктів. Тобто запропоновані зміни спрямовані на регулювання договірних відносин між «постачальником» та «покупцем» під час виконання поставки продукції, відтак не є «діями у конкуренції».

Отже, запропоновані положення в законопроекті № 13312, зокрема встановлення умов щодо купівлі-продажу (поставки) харчових продуктів; неправомірне отримання (придбання), використання або розголошення комерційної таємниці постачальника харчових продуктів, у тому числі нав'язування постачальникові умов про надання будь-яких відомостей щодо договорів з іншими покупцями, які укладає постачальник; порушення вимог щодо умов розрахунків суб'єктів торговельної діяльності із постачальниками харчових продуктів стосуються договірних відносин суб'єктів господарювання під час купівлі-продажу товарів, відтак не підпадають під регулювання Закону з огляду на відсутність такої визначальної ознаки у відносинах між «покупцем» та «постачальником» як «дії в конкуренції».

Відтак Комітет не вбачає доцільним внесення змін до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», які викладені в законопроекті № 13312.

Разом із тим повідомляємо, що Комітет листом від 10.06.2025 № 300-29.3/01-6395е надавав Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики та Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку свої зауваження щодо законопроекту 13312 (лист додається).

Щодо законопроекту № 13312-1 Комітет у межах функціональних повноважень, повідомляє про відсутність зауважень та пропозицій.

Додаток: лист Комітету від 10.06.2025 № 300-29.3/01-6395е на 7 арк. в 1 прим.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО